

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 364/2025-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B3-12Cpr/2/2017, postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 15CoPr/3/2021 a sp. zn. 15CoPr/5/2024 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5CdoPr/7/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-12Cpr/2/2017, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15CoPr/3/2021 a sp. zn. 15CoPr/5/2024 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5CdoPr/7/2023. Zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie spolu 29 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že Okresnému súdu Bratislava III bola 12. januára 2017 doručená antidiskriminačná žaloba sťažovateľky a ten o nej rozhodol rozsudkom sp. zn. 12Cpr/2/2017 z 26. augusta 2020, ktorým žalobu v časti zamietol (výrok I), v časti zastavil (výrok II, právoplatný 30. októbra 2020),

žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke úroky z omeškania (výrok III, právoplatný 30. októbra 2020) a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok IV). Proti výrokom I a IV rozsudku okresného súdu sa sťažovateľka odvolala. Krajský súd rozsudkom č. k. 15CoPr/3/2021-854 z 23. februára 2022 (právoplatným 2. júna 2022) odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu vo výrokoch I a IV potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Sťažovateľka podala 15. júna 2022 proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5CdoPr/7/2023 z 29. februára 2024 tak, že dovolanie proti rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 12Cpr/2/2017-776 z 26. augusta 2020 vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania zamietol a zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku o trovách odvolacieho konania a vec v tomto rozsahu vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Dňa 11. apríla 2024 sťažovateľka podala návrh na doplnenie rozsudku dovolacieho súdu o výrok o náhrade trov dovolacieho konania.

3. Po vrátení spisového materiálu 18. apríla 2024 odvolaciemu súdu tento rozhodol o náhrade trov konania opakovane uznesením č. k. 15 CoPr 5/2024-954 z 30. septembra 2024 tak, že (i) žalovanému priznal nárok na náhradu trov tohto a predchádzajúceho konania v rozsahu 100 %, (ii) žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania (ďalej len „uznesenie odvolacieho súdu“). Uznesenie odvolacieho súdu bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky doručené 27. decembra 2024.

4. Dňa 20. februára 2025 sťažovateľka podala opäť dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, čo sa týka náhrady trov konania za odvolacie konanie a dovolacie konanie.

5. Dňa 3. marca 2025 bolo sťažovateľke doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5CoPr/7/2023 z 25. apríla 2024, v ktorom rozhodol, že návrh na vydanie doplnujúceho rozsudku zamietla.

6. Ústavný súd zistil, že celý spisový materiál bol mestským súdom 15. apríla 2025 zaslaný najvyššiemu súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka namieta, že jej právna neistota (napriek právoplatnému rozhodnutiu vo veci samej) naďalej trvá, keďže nebolo rozhodnuté o podanom dovolaní z 20. februára 2025 proti uzneseniu odvolacieho súdu a rovnako vydanie rozsudku odvolacieho súdu, ktorý bol zrušený rozsudkom dovolacieho súdu, je nevyhnutné považovať za pochybenie druhoінстанčného súdu, ktorý vydal takýto nezákonný rozsudok, pričom jeho nesústreďená činnosť viedla k tomu, že bol potrebný zásah dovolacieho súdu na zachovanie spravodlivosti konania a práv sťažovateľa.

8. Vo vzťahu k mestskému súdu sťažovateľka poukazuje na to, že tento mal v rámci (prvého) dovolacieho konania dostatok času a priestoru na to, že by rozhodol o výške náhrady trov konania. Ani po vydaní uznesenia odvolacieho súdu z 30. septembra 2024 dosiaľ nedošlo k výpočtu náhrady trov konania prvoinstančným súdom.

9. Sťažovateľka vyčíta dovolaciemu súdu, že mal rozhodnúť rýchlejšie a promptnejšie; „nehovoriac o tom, že dovolací súd doručoval uznesenie o zamietnutí návrhu na vydanie doplniaceho rozsudku 10 mesiacov a 3 týždne, čo predstavuje neprípustne dlhú dobu“.

10. Zdôraznila, že z dôvodu postupu všeobecných súdov je celková dĺžka konania viac ako 8 rokov, teda je neprimeraná a ústavne nonkonformná. Poukázala na to, že v zmysle štrasburskej judikatúry si antidiskriminačné spory vyžadujú osobitnú rýchlosť konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Predmetom v poradí šiestej ústavnej sťažnosti (päť predchádzajúcich bolo odmietnutých ako zjavne neopodstatnených) je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 2 charty prietahovým postupom mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu po podaní ďalšieho dovolania, v dôsledku čoho nedošlo k skončeniu veci a rozhodnutiu o všetkých zložkách konania.

12. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (čl. 47 ods. 2 charty) niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

13. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že v prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj základného práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 2 charty) takéto ústavné sťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené, ak celková dĺžka konania pred súdom nesignalizuje reálnu možnosť zbytočných prietáhov (I. ÚS 210/2018, IV. ÚS 172/2020, II. ÚS 334/2021, II. ÚS 514/2021), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti v čase jej podania nepreukázali takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (I. ÚS 190/2019, II. ÚS 357/2021). K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 156/2019, II. ÚS 238/2020).

14. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach pripomína, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky fázy súdneho konania smerujúceho k urovnaniu sporu o občianskom práve alebo záväzku skončili v primeranej lehote, a to vrátane fáz nasledujúcich po rozhodnutí v merite veci (napr. rozsudok ESLP vo veci Hornsby v. Grécko z 19. 3. 1997, sťažnosť č. 18357/91).

15. Ústavný súd berie do úvahy pohľad na sporové konanie o žalobe sťažovateľky ako celok, teda vrátane fázy konania, ktorej predmetom bolo rozhodovanie o náhrade trov konania (rozsudok ESLP vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, sťažnosť č. 65302/11). Vo vzťahu k tejto etape konania však ústavný súd prízvukuje kritérium významu predmetu rozhodovania pre sťažovateľku, ktorý je *in abstracto* daný tým, že agenda trov konania predstavuje vedľajšiu agendu s podstatne nižším vplyvom na stav právnej neistoty ako pri nerozhodnutí veci samej (III. ÚS 451/2022).

16. V súlade so svojou konštantnou judikatúrou ústavný súd uvádza, že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné priesťahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priesťahy“ (napr. I. ÚS 63/00, III. ÚS 372/06). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priesťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

17. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti vychádzal zo zistenia, že v čase podania ústavnej sťažnosti (4. marca 2025) bolo napadnuté konanie vo veci samej právoplatne skončené. Okresný súd rozhodol rozsudkom z 26. augusta 2020. Predmetný rozsudok vo výroku, ktorým žalobu v časti zamietol (výrok I) a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania (výrok IV), nadobudol právoplatnosť 2. júna 2022 a v časti zastavenia konania (výrok II) a uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť sťažovateľke úroky z omeškania (výrok III) nadobudol právoplatnosť 30. októbra 2020.

18. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že krajský súd o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol rozsudkom č. k. 15CoPr/3/2021-854 z 23. februára 2022 tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Na základe sťažovateľkou podaného dovolania najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5CdoPr/7/2023 z 29. februára 2024 zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku o trovách odvolacieho konania a vec v tomto rozsahu vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd vo vzťahu k zrušujúcemu výroku v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že z odôvodnenia rozsudku krajského súdu nezistil, či a akým spôsobom bral pri rozhodovaní o náhrade trov konania do úvahy špecifickosť charakteru súdneho konania a postavenie sťažovateľky ako slabšej strany sporu a či skúmal aj prípadnú existenciu ďalších zvláštnych okolností hodných osobitného zreteľa podľa § 257 Civilného sporového poriadku, na ktoré je potrebné pri rozhodovaní o náhrade trov konania prihliadať, a zaviazal ho uvedené napraviť v novom rozhodnutí o otázke náhrady trov odvolacieho konania.

19. V súvislosti s namietaným porušením označených práv sťažovateľky postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5CdoPr/7/2023 ústavný súd zistil, že o dovolaní sťažovateľky z 15. júna 2022 proti rozhodnutiu odvolacieho súdu najvyšší súd rozhodol rozsudkom z 29. februára 2024. O návrhu sťažovateľky z 11. apríla 2024 na doplnenie rozsudku dovolacieho súdu o výrok o náhrade trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 5CoPr/7/2023 z 25. apríla 2024, ktorým návrh na vydanie doplňujúceho rozsudku zamietol. Skutočnosť, že sťažovateľke bolo uznesenie najvyššieho súdu z 25. apríla 2024 doručené až 5. marca 2025, možno hodnotiť ako istý priesťah vzhľadom na charakter uvedeného rozhodnutia a vrátenie veci krajskému súdu však nedosahujúci ústavne relevantnú intenzitu i s prihliadnutím na to, že konanie najvyššieho súdu vedené pod sp. zn. 5CdoPr/7/2023 trvajúce 1 a pol roka nemožno označiť také, ktoré je poznačené zbytočnými a ničím neodôvodnenými priesťahmi.

20. Následne bola vec krajskému súdu na opätovné rozhodnutie o odvolaní predložená 18. apríla 2024. Uznesením č. k. 15 CoPr 5/2024-954 z 30. septembra 2024 krajský súd žalovanému priznal

nárok na náhradu trov tohto a predchádzajúceho konania v rozsahu 100 % a rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

21. V odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 15CoPr/5/2024, t. j. po vrátení veci na nové konanie dovolacím súdom teda rozhodoval krajský súd päť mesiacov, čo ústavný súd považuje za akceptovateľné.

22. Zrušenie rozhodnutia v časti výroku o náhrade trov odvolacieho konania a vrátenie veci vo vymedzenom rozsahu krajskému súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie svedčí o istej neefektivite v postupe krajského súdu, ktorú možno považovať za príčinu vzniku určitých prietáhov v konaní, no zároveň však vzniknuté prietahy, zohľadňujúc povahu veci, o ktorej krajský súd „už len“ rozhoduje (náhrada trov odvolacieho konania, pozn.) a celkovú dĺžku konania vedeného na troch súdnych inštanciách nedosahujú takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by ústavnému súdu umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky postupom krajského súdu.

23. Na tomto mieste ústavný súd pripomína potrebu materiálneho prístupu k námietkam týkajúcim sa zbytočných prietáhov, z ktorého vyplýva, že nie každý zistený prietah vedie automaticky k záveru o porušení označených práv. Rozhodujúce je v tomto smere posúdiť všetky okolnosti danej veci pre spoľahlivý záver o možnom porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 2 charty. Ústavný súd zohľadnil, že v čase podania ústavnej sťažnosti už bola miera právnej neistoty sťažovateľky značne eliminovaná, a to tým, že vo veci samej bolo právoplatne rozhodnuté (žaloba sťažovateľky bola zamietnutá) s tým, že žiadnej zo strán nebolo priznané právo na náhradu trov prvoinštančného konania. V čase podania ústavnej sťažnosti teda sťažovateľka bola v stave právnej neistoty, len čo sa týka náhrady trov odvolacieho konania, resp. dovolacieho konania.

24. Vo vzťahu k postupu mestského súdu v napadnutom konaní je potrebné uviesť, že pokiaľ zo strany krajského súdu nedôjde k rozhodnutiu o náhrade trov odvolacieho konania, mestský súd nemôže rozhodnúť o ich výške, keďže rozhodnutiu súdu prvej inštancie o sume náhrady trov konania musí predchádzať právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania (§ 262 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku). Pokiaľ sťažovateľka mestskému súdu vyčíta, že v priebehu konania na dovolacom súde z jeho strany nedošlo k vyčísleniu náhrady trov odvolacieho konania, hoci rozsudok krajského súdu bol v tom čase právoplatný, ústavný súd k tomu uvádza a opakuje, čo už uviedol pri predchádzajúcich ústavných sťažnostiach sťažovateľky (IV. ÚS 183/2023, II. ÚS 469/2024) – je primárne úlohou všeobecného súdu, aby zväzil ním prejednávanú vec z hľadísk rýchlosti a hospodárnosti konania a aby následne zvolil vhodný postup. Doterajšie nerozhodnutie o výške trov konania je determinované zvoleným postupom mestského súdu, ale aj správaním sťažovateľky. Súd nerozhodol bezprostredne po právoplatnosti rozsudku o výške trov konania, ale po podaní dovolania uprednostnil „praktické“ hľadisko (hospodárnosť konania), odsúvajúc rozhodnutie o výške trov konania do rozhodnutia o dovolaní, keďže dovolaniami bol (opakovane) napadnutý výrok týkajúci sa náhrady trov odvolacieho konania, resp. naposledy aj dovolacieho konania. Napokon v dôsledku zistenia čiastočnej dôvodnosti podaného (prvého) dovolania aj došlo k zrušeniu rozsudku krajského súdu v časti výroku o nároku na náhradu trov odvolacieho konania, čo len osvedčuje správnosť a hospodárnosť postupu prvoinštančného súdu. Z tohto dôvodu ústavný súd na tomto mieste neidentifikoval.

25. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu všeobecných súdov v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že ich postup nie je poznačený priet'ahmi v ústavne relevantnej intenzite, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 2 charty. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

26. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval vznik priet'ahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

27. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky obsiahnutých v petite jej ústavnej sťažnosti, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu